

وضعیت تحصیلی دانشجویان دانشکده پزشکی دانشگاه شاهد طی سال‌های

۱۳۷۱ الی ۱۳۸۸

زهرا جوهری^{*}، علی دواتی، علیرضا یوسفی

چکیده

مقدمه: یکی از ارکان ضروری و اجتناب ناپذیر بهبود کیفیت نظام آموزشی دانشگاه‌ها، ارزشیابی مداوم وضعیت تحصیلی دانشجویان در دوره‌های مختلف است. از آنجا که هر گونه تغییر در برنامه‌ریزی، مدیریت و عمل جهت بهبود کیفیت نیاز به ارزیابی وضعیت موجود دارد این پژوهش با هدف بررسی روند تحصیلی کلیه دانشجویان فارغ‌التحصیل این دانشکده از بدو تأسیس تا سال ۱۳۸۸ طراحی و انجام گردید.

روش‌ها: این مطالعه توصیفی-تحلیلی در سال ۱۳۹۰-۱۳۸۹ در دانشگاه شاهد با استفاده از چک‌لیست تهیه شده براساس اهداف طراحی و اجرا گردیده است. جامعه آماری کلیه دانشجویان دانشکده پزشکی دانشگاه شاهد بوده‌اند که از سال ۱۳۷۱ وارد این دانشگاه شده و تا پایان اسفند ۱۳۸۸ فارغ‌التحصیل شده‌اند. اطلاعات دموگرافیک و سابقه تحصیلی دانشجویان با مراجعه به آموزش و بررسی پرونده‌های دانشجویان تکمیل شده است. پس از ورود اطلاعات به کامپیوتر برای رسیدن به اهداف از آمار توصیفی و تحلیلی (تی تست، آنالیز واریانس و ضریب همبستگی پیرسون) استفاده گردیده است.

نتایج: از نظر سهمیه قبولی در طی این ۱۰ سال ۴۶ درصد دانشجویان ورودی سهمیه شاهد داشته‌اند و ۵۴ درصد سهمیه آزاد بوده‌اند. از نظر معدل ورودی میانگین کل (معدل دیپلم) دانشجویان $15/86 \pm 2/79$ بوده است کمترین میانگین ورودی مربوط به سال ۱۳۷۲ و بیشترین میانگین مربوط به سال ۱۳۷۹ بوده است. با انجام آزمون پیرسون همبستگی مثبت بین معدل دیپلم و میانگین نمرات علوم پایه، کارآموزی و کارورزی مشاهده گردید. همچنین همبستگی معکوس بین معدل دیپلم و تعداد مشروطی در دوره دانشجویی مشاهده شد. با انجام آزمون t مستقل مشاهده گردید که بین معدل دیپلم، علوم پایه، کارآموزی و کارورزی دختران و پسران تفاوت معنادار وجود دارد و در همه این موارد نمرات دختران بالاتر بوده است. این تفاوت در مورد دفعات مشروطی در دوران تحصیلی نیز مشاهده گردید و پسران دفعات مشروطی بیشتری داشتند.

نتیجه‌گیری: مؤسسات بر حسب نیاز باید به بررسی وضعیت روند تحصیلی خود بپردازند و اصلاحات لازم را در آن انجام داده و به موقع اثر اصلاحات را پایش نمایند. توجه بیشتر به دانشجویانی که با سابقه ضعیف وارد می‌شوند و یا در سال‌های اول مردودی یا مشروطی در دروس دارند امری ضروری می‌باشد.

واژه‌های کلیدی: دانشجویان پزشکی، روند تحصیلی، دانشگاه شاهد

مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی / ویژه‌نامه توسعه آموزش و ارتقای سلامت / اسفند ۱۳۹۰: ۱۱(۹): ۱۲۸۲ تا ۱۲۸۹

مقدمه

یکی از ارکان ضروری و اجتناب‌ناپذیر بهبود کیفیت نظام آموزشی دانشگاه‌ها، ارزشیابی مداوم وضعیت تحصیلی دانشجویان در دوره‌های مختلف است (۱). دوره پزشکی

* نویسنده مسؤول: زهرا جوهری (مربی) گروه بهداشت و پزشکی اجتماعی دانشکده پزشکی دانشگاه شاهد، تهران، ایران. Jouhari42@yahoo.com
دکتر علی دواتی (استادیار) گروه بهداشت و پزشکی اجتماعی دانشکده پزشکی دانشگاه شاهد، تهران، ایران. (a_davati@yahoo.com)؛ علیرضا یوسفی (دانشیار)، گروه آموزش پزشکی، مرکز تحقیقات آموزش علوم پزشکی، مدیریت مطالعات و توسعه آموزش پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران. (aryousefy@edc.mui.ac.ir)

تاریخ دریافت مقاله: ۹۰/۱۰/۸، تاریخ اصلاحیه: ۹۰/۱۰/۲۰، تاریخ پذیرش: ۹۰/۱۰/۲۸

عمومی به چهار مرحله علوم پایه، فیزیوپاتولوژی، کارآموزی و کارورزی تقسیم می‌شود. دانشجویان به عنوان یکی از اجزای اصلی این سیستم آموزشی با ویژگی‌های خاص دموگرافیک وارد این سیستم می‌شوند و این ویژگی‌ها در روند تحصیلی آنان تأثیرگذار است (۲). لذا لازم است برحسب ضرورت زمانی ارزشیابی روند تحصیلی دانشجویان انجام گیرد تا نتایج حاصل از یک مرحله و تأثیرات آن بر مرحله دیگر مورد ارزشیابی قرار گرفته و در هر زمان با افزودن اطلاعات شرایط حاضر و زمان گذشته تغییرات لازم بعدی در نظام آموزشی برنامه‌ریزی، مدیریت و اجرا گردد.

مطلبی آذردر پژوهش خود در مورد دانشجویان دندانپزشکی دانشگاه بابل نشان داد که از چهار دوره دانشجویان مورد مطالعه، وضعیت تحصیلی از دوره اول (ورودی‌های ۱۳۷۲) به ورودی‌های آخر (۱۳۷۵) روند رو به رشدی داشته است. دانشجویان با بالاترین میانگین نمرات (۱۵/۶۴) متعلق به ورودی‌های ۱۳۷۵ بوده و پایین‌ترین میانگین (۱۴/۹۲) به ورودی‌های ۱۳۷۲ تعلق داشته است. در این مطالعه دانشجویان دختر در مقایسه با پسر، و همچنین سهمیه مناطق در مقایسه با دانشجویان با سهمیه ایثارگران از میانگین نمرات بهتری در دروس نظری، عملی، معدل دوران علوم پایه و میانگین نمرات امتحان جامع علوم پایه برخوردار بوده‌اند (۱).

یوسفی در تحقیق خود در مورد دانشجویان رشته پزشکی نشان داد که از شش دوره دانشجویان مورد مطالعه، وضعیت تحصیلی سه دوره اولیه یعنی ورودی‌های ۱۳۶۸ لغایت ۱۳۷۰ به طور نسبی مطلوب‌تر از سه دوره بعدی یعنی ورودی‌های سال‌های ۱۳۷۱ لغایت ۱۳۷۳ بوده است. دانشجویان با بالاترین میانگین کل دروس تخصصی (۱۴/۷) متعلق به ورودی‌های ۱۳۶۸ بوده و پایین‌ترین میانگین (۱۳/۵۲) به ورودی‌های ۱۳۷۲ تعلق داشته است. وضعیت نمرات دروس پایه و عمومی دانشجویان همچنان در خصوص دوره قبلی بهتر از

دوره‌های بعدی بوده است. نتایج نشان داد که در مجموع دانشجویان دختر، مجرد و جوانتر در مقایسه با دانشجویان پسر، متأهل و مسن‌تر، از میانگین نمرات بهتری در دروس تخصصی و عمومی برخوردار بوده‌اند (۳).

خزاعی مطالعه‌ای با هدف تعیین عوامل آموزشی و دموگرافیک تأثیرگذار بر موفقیت و شکست دانشجویان پزشکی بیرجند در امتحانات جامع علوم پایه انجام داد. یافته‌ها نشان دادند که افراد مجرد، با سهمیه مناطق، کم سن، طول دوره علوم پایه ۲/۵ سال و معدل کل دوره علوم پایه بیشتر یا مساوی با میانگین کل، در امتحان جامع موفق‌تر بودند (۴). فرگسون (Ferguson) در مطالعه خود در زمینه عوامل مرتبط با موفقیت در دانشجویان دانشکده پزشکی بیان نمود که با استفاده از سابقه قبل از دانشگاه ۰/۲۳ از موفقیت دانشگاهی دانشجویان قابل تبیین است (۵). تحقیق نوربالا و زاهدی اصل در دانشگاه شاهد نیز پیرامون موضوعات خاصی چون ارزش‌های دانشجویان دانشگاه شاهد و عوامل روان‌شناختی مؤثر در پیشرفت تحصیلی دانشجویان بوده است (۶ و ۷).

مطلق در مطالعه خود که با هدف بررسی علل مشروطی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور انجام داده بود بیان نمود که مشروط شدن در دانشجویان مرد و سهمیه‌ای بیشتر بوده است (۸). فلاح‌زاده نیز در مطالعه خود به بررسی همبستگی برخی از فاکتورهای پیش دانشگاهی با عملکرد تحصیلی و موفقیت دانشجویان رشته پزشکی پرداخت و در نتایج خود بیان نمود بین معدل دیپلم و نتایج امتحانات مقاطع مختلف تحصیلی مانند علوم پایه، فیزیوپاتولوژی و بالینی همبستگی مثبت وجود دارد (۹). این مطالعات همگی نیاز به پایش مداوم را در مراکز آموزشی به صورت اختصاصی نشان می‌دهند و البته علاوه بر ارزیابی درونی توسط سیستم ارائه‌کننده پایش بیرونی توسط مراکز بالا دست نیز امری ضروری است که به صورت معمول انجام می‌گیرد.

پیرسون، آنالیز واریانس) برای رسیدن به اهداف تعیین شده استفاده گردید.

نتایج

میانگین سنی دانشجویان $19/30 \pm 1/83$ به دست آمد. کمترین سن مشاهده شده (۱۷) مربوط به سالهای ۱۳۷۹، ۱۳۷۸ و ۱۳۸۰ بوده است و بیشترین سن مشاهده شده (۲۹) مربوط به سالهای ۱۳۷۱ و ۱۳۷۳ و در سهمیه ایثارگران بوده است. از نظر سهمیه قبولی در طی این ۱۰ سال ۴۶ درصد دانشجویان ورودی سهمیه شاهد داشته‌اند و ۵۴ درصد سهمیه آزاد بوده‌اند. جدول ۱ توزیع فراوانی دانشجویان مورد مطالعه را برحسب سهمیه قبولی به تفکیک سال ورود نشان می‌دهد. برای سهولت در مطالعه جداول از این پس ورودی سالهای مختلف را به عنوان دوره اول تا دهم نام‌گذاری می‌نماییم و در بخش‌های مختلف به آن اشاره خواهیم کرد.

جدول ۱: توزیع فراوانی دانشجویان مورد مطالعه بر حسب سهمیه قبولی به تفکیک سال ورود (از سال ۱۳۷۱-۱۳۸۰)

سال	آزاد				شاهد	
	فراوانی	فراوانی نسبی	فراوانی	فراوانی نسبی	فراوانی	فراوانی نسبی
۷۱	۱۵	۳۸/۵	۲۴	۶۱/۵		
۷۲	۱۰	۲۷/۰	۲۷	۷۳/۰		
۷۳	۱۰	۲۷/۸	۲۶	۷۲/۲		
۷۴	۱۳	۳۹/۴	۲۰	۶۰/۶		
۷۵	۱۶	۴۵/۷	۱۹	۵۴/۳		
۷۶	۱۵	۴۸/۴	۱۶	۵۱/۶		
۷۷	۲۵	۵۹/۵	۱۷	۴۰/۵		
۷۸	۳۰	۷۸/۹	۸	۲۱/۱		
۷۹	۴۰	۹۵/۲	۲	۴/۸		
۸۰	۲۳	۷۶/۷	۷	۲۳/۳		

از بین دانشجویان ورودی در کل ۳۶/۷ درصد در شهر تهران دیپلم گرفته بودند و ۶۳/۳ درصد دیپلمه سایر شهرها بودند. همچنین از نظر رشته تحصیلی ۹۴/۴ درصد دیپلم تجربی داشتند و ۵/۶ درصد دارای دیپلم ریاضی بودند. از نظر معدل ورودی میانگین کل معدل دانشجویان ورودی $15/86 \pm 2/79$

دانشکده پزشکی دانشگاه شاهد در سال ۱۳۷۱ تأسیس گردیده است این دانشکده در طول سال‌های ۱۳۷۱ الی ۱۳۸۸ اقدام به پذیرش متوسط سالیانه ۴۰ دانشجو از طریق کنکور سراسری نموده است تا اسفندماه ۱۳۸۸ تعداد ۳۶۳ دانشجو از این دانشکده فارغ‌التحصیل شده‌اند و در حال حاضر ۲۸۰ دانشجو در مقاطع مختلف پایه و بالینی مشغول به تحصیل هستند. در این پژوهش بر آن شدیم تا با بررسی روند تحصیلی کلیه دانشجویان فارغ‌التحصیل این دانشکده (به عنوان پیامد اصلی در آموزش) از بدو تأسیس تا سال ۱۳۸۸ با استفاده از پرونده‌های دانشجویی و سوابق تحصیلی آنان به بخش‌های از نقاط کلیدی جهت یک مدیریت جامع کیفیت در برنامه‌ریزی آموزشی دست یابیم. با توجه به این موضوع که این تحقیق کانون توجه خود را دانشجویان قرار داده است مسلماً این مطالعه فاز اول از مطالعه گسترده‌تری خواهد بود که در آن بر اساس یافته‌های این تحقیق می‌توان جهت اصلاح و بهبود کیفیت به بررسی بخش‌های مختلف فرایند پرداخت.

روش‌ها

این مطالعه توصیفی-تحلیلی در سال ۱۳۸۹-۱۳۹۰ در دانشگاه شاهد انجام گرفته است. جامعه آماری در این مطالعه کلیه دانشجویان دانشکده پزشکی دانشگاه شاهد بوده‌اند که از سال ۱۳۷۱ از طریق کنکور سراسری وارد این دانشگاه شده و تا پایان اسفند ۱۳۸۸ فارغ‌التحصیل شده‌اند. برای انجام این تحقیق چکلیست تهیه شده توسط محقق بر اساس اهداف تعیین شده در پژوهش شامل اطلاعات دموگرافیک و سابقه تحصیلی دانشجویان با مراجعه به آموزش و بررسی پرونده‌های کلیه دانشجویان تکمیل شده است. پس از ورود اطلاعات به کامپیوتر در برنامه SPSS-16 آنالیزهای مربوطه انجام گرفته و با توجه به اهداف از آمارتوصیفی (فراوانی، میانگین، انحراف معیار) و تحلیلی (تی تست، ضریب همبستگی

بوده است کمترین میانگین ورودی مربوط به سال ۱۳۷۲ و بیشترین میانگین مربوط به سال ۱۳۷۹ بوده است. معدل کل علوم پایه $14/75 \pm 1/51$ و معدل کل کارآموزی و کارورزی به ترتیب $15/64 \pm 1/23$ و $17/04 \pm 1$ به دست آمده است. جدول شماره ۲ سایر متغیرهای مربوط به، معدل کل علوم پایه، معدل

کارآموزی و معدل کارورزی را در مورد دانشجویان به تفکیک سال ورود نشان می‌دهند. از نظر مشروطی $75/8$ درصد دانشجویان این ده دوره بدون مشروطی دوره تحصیلی خود را سپری نموده‌اند.

جدول ۲: توزیع میانگین و انحراف معیار معدل مقاطع مختلف دانشجویان پزشکی دانشگاه شاهد به تفکیک سال ورود (از سال ۱۳۷۱-۱۳۸۰)

مقطع معدل	دبلم	علوم پایه	کارآموزی	کارورزی
سال ورود	میانگین و انحراف معیار	میانگین و انحراف معیار	میانگین و انحراف معیار	میانگین و انحراف معیار
۷۱	$15/25 \pm 2/13$	$14/18 \pm 1/15$	$15/40 \pm 1/10$	$17/13 \pm 0/85$
۷۲	$13/14 \pm 2/59$	$13/79 \pm 1/31$	$15/01 \pm 0/95$	$17/30 \pm 0/94$
۷۳	$13/91 \pm 2/09$	$14/18 \pm 1/37$	$15/29 \pm 0/98$	$16/65 \pm 0/92$
۷۴	$15/15 \pm 2/68$	$14/50 \pm 1/47$	$15/51 \pm 1/30$	$16/95 \pm 1/11$
۷۵	$14/86 \pm 2/47$	$14/54 \pm 1/37$	$15/35 \pm 1/13$	$16/79 \pm 1/02$
۷۶	$14/78 \pm 3/05$	$14/55 \pm 1/50$	$15/22 \pm 1/34$	$16/75 \pm 1/20$
۷۷	$16/20 \pm 2/24$	$14/62 \pm 1/56$	$15/49 \pm 1/20$	$16/66 \pm 0/91$
۷۸	$18/36 \pm 1/27$	$15/88 \pm 1/36$	$16/41 \pm 1/23$	$17/34 \pm 0/91$
۷۹	$18/44 \pm 0/02$	$15/69 \pm 1/28$	$16/32 \pm 1/20$	$17/32 \pm 0/73$
۸۰	$18/33 \pm 0/25$	$15/51 \pm 1/16$	$16/39 \pm 0/87$	$17/54 \pm 0/57$

جدول ۳: توزیع فراوانی دفعات شرکت در آزمون جامع علوم پایه و پیش‌کارورزی در دانشجویان پزشکی دانشگاه شاهد در سال‌های ۱۳۷۱-۱۳۸۰

امتحان	جامع علوم پایه	پیش‌کارورزی
فراوانی	فراوانی نسبی	فراوانی نسبی
۱	۳۰۳	۸۳/۵
۲	۴۵	۱۲/۴
۳	۱۰	۲/۸
۴	۵	۱/۴
۵	۰	۰
۶	۰	۰

با انجام تست ضریب همبستگی پیرسون همبستگی مثبت بین معدل دبلم و میانگین نمرات علوم پایه ($r=0/79$)، کار

دانشجویان این ده دوره از نظر شرکت در امتحان جامع علوم پایه $83/5$ درصد در نوبت اول موفق بوده‌اند و $90/6$ دانشجویان نیز در بار اول در امتحان پیش‌کارورزی موفق شده‌اند جدول ۳ توزیع فراوانی دانشجویان را از نظر دفعات شرکت در امتحانات جامع نشان می‌دهد. با انجام آنالیز واریانس و آزمون تکمیلی توکی تفاوت معنادار بین گروه‌ها و تعداد مشروطی مشاهده گردید دانشجویان ورودی دوره دوم و سوم مشروط بیشتری نسبت به دانشجویان ورودی نهم و دهم داشتند ($p=0/001$). با انجام آزمون پیرسون رابطه مستقیم و مثبت بین دفعات مشروطی با دفعات شرکت در آزمون جامع علوم پایه و پیش‌کارورزی مشاهده گردید ($p=0/001$).

برای مردودی در دروس دارند از بین دانشجویان این ده دوره فقط ۴۷/۱ درصد دانشجویان این مقطع بدون مردودی در دروس به مقطع بالاتر رفته‌اند. در حالی که دانشجویان بیشتری در مقاطع بالاتر بدون مردودی در دروس مقطع را گذرانده‌اند (فیزیوپاتولوژی ۹۲/۳ درصد و کارورزی ۸۸/۷ درصد).

بحث

نتایج نشان می‌دهند که تعداد دانشجویان سهمیه شاهد بتدریج کاهش یافته است با توجه به این موضوع که از سال ۱۳۷۸ حد نصاب قبولی برای ورود این گروه از دانشجویان کسب ۸۰ درصد نمره قبولی دانشجویان آزاد بوده است کاهش تعداد دانشجویان در طی سال‌های بعدی امری بدیهی می‌باشد. تفاوت معنادار میانگین نمرات دیپلم، علوم پایه، کارآموزی و کارورزی دانشجویان نمایانگر این موضوع می‌باشد که دانشجویانی که با پایه ضعیف‌تر وارد دانشگاه شده‌اند نسبت به دانشجویانی که با معدل دیپلم بالاتر وارد شده‌اند در مراحل بعدی تحصیلی نیز ضعیف‌تر عمل کرده‌اند. این تفاوت در مقطع علوم پایه بیشتر مشخص می‌باشد به نحوی که دانشجویان شاهدهی که با معدل بالاتر طی سال‌های ۱۳۷۸ به بعد وبا کف نمره ۸۰ درصد نمره سهمیه آزاد وارد شده‌اند نمرات بهتری در مقاطع بعدی داشته‌اند و تعداد مشروطی این گروه از دانشجویان نیز کمتر بوده است. این نتایج با یافته‌های هامدی (Hamdy) و هایدینگر (Haiddinger) و ده بزرگی که سابقه تحصیلی خوب دوره پیش از دانشگاه را به عنوان فاکتورهای مؤثر بر موفقیت تحصیلی بیان نموده‌اند همسو می‌باشد (۱۲ تا ۱۰). پری (parry) در مطالعه مروری خود بیان نمود لازم است علاوه بر توانایی‌های علمی که برای گزینش دانشجویان مورد توجه قرار می‌گیرد مهارت‌های دیگری مانند کار گروهی نیز مورد ارزیابی قرار گیرد و انجام مصاحبه را برای تکمیل گزینش دانشجویان توصیه کرده است (۱۳). نتایج مطالعه حاضر نشان داد که در کل

آموزی (۵۸/۰) $t=$ و کارورزی مشاهده گردید (۳۹/۰) $t=$ ، همچنین همبستگی معکوس بین معدل دیپلم و تعداد مشروطی در دوره دانشجویی مشاهده شد گردید (۰/۰۰۱) $p=$. با انجام آنالیز واریانس تفاوت معنادار بین میانگین نمرات دیپلم، دوره علوم پایه، دوره کارآموزی و دوره کارورزی مشاهده گردید (۰/۰۰۱) $p=$. این تفاوت در معدل دیپلم بین گروه‌های اول تا هفتم با گروه‌های هشتم، نهم و دهم بارز بود. در مقطع علوم پایه سه دوره اول با گروه‌های هشتم و نهم تفاوت معنادار داشتند. در دوره کارآموزی دوره مربوط به سال‌های دوم، سوم، پنجم و ششم با دوره هشتم و دهم متفاوت بودند. در دوره کارورزی این تفاوت بین دوره‌های سوم، پنجم، ششم و هفتم با دوره دهم مشاهده گردید. نتایج بررسی ضریب همبستگی پیرسون نشان داد که دانشجویانی که معدل کل علوم پایه بالاتری داشتند در دوره کارآموزی (۷۸/۰) $t=$ و کارورزی (۵۰/۰) $t=$ نیز معدل بالاتری داشتند و تعداد مشروطی آنها نیز کمتر بوده است (۶۹/۰) $t=$ و (۰/۰۰۱) $P=$.

با انجام آزمون t مستقل مشاهده گردید که بین معدل دیپلم، علوم پایه، کارآموزی و کارورزی دختران و پسران تفاوت معنادار وجود دارد و در همه این موارد نمرات دختران بالاتر بوده است. این تفاوت در مورد دفعات مشروطی در دوران تحصیلی نیز مشاهده گردید و پسران دفعات مشروطی بیشتری داشتند (۰/۰۰۱) $P=$. همچنین با آزمون مشابه تفاوت بین دانشجویان سهمیه شاهد و سایر دانشجویان در موارد فوق بررسی گردید نتایج نشان دادند که بین این دو گروه نیز تفاوت معنادار وجود دارد و در کل دانشجویان شاهد از میانگین نمرات کمتری در این چهار مقطع برخوردار بوده‌اند. این دانشجویان دفعات مشروطی بیشتری داشته‌اند (۰/۰۰۱) $P=$. از موارد دیگری که در این پژوهش مورد توجه قرار گرفت دروس مردودی در مقاطع مختلف تحصیلی بود نتایج نشان دادند که دانشجویان در دوره علوم پایه امکان بیشتری

دختران وضعیت بهتری نسبت به پسران در طول دوره تحصیلی در این ده دوره داشته‌اند. مطالعه مطلبی نیز گواه همین موضوع می‌باشد و او نیز گزارش در پژوهش خود به وضعیت بهتر دانشجویان دختر اشاره نموده است (۱). علی‌رغم مطالعاتی که وضعیت بهتر دانشجویان دختر را در طول تحصیل نشان می‌دهند بلنچ (Blanch) در مطالعه خود نشان داد که دختران از اعتماد به نفس کمتر و اضطراب بیشتری در طول تحصیل برخوردار هستند (۱۴).

تفاوتی که بین گروه‌های مختلف ورودی در شروع دوره با معدل دیپلم مشاهده گردید بیان‌کننده این موضوع می‌باشد که نه تنها شروع خوب می‌تواند اثر مثبت بر روند تحصیلی داشته باشد بلکه سابقه یک مقطع نیز اثر مستقیم بر مقاطع دیگر دارد که عوامل دیگری مانند ازدواج، شغل و سلامت روانی نیز به آن اضافه می‌شوند. لومب (Lumb) در مطالعه خود به بررسی فاکتورهای اجتماعی، عوامل محیط آموزشی و شرایط ورودی دانشجویان پرداخت و آنها را به عنوان عوامل پیش‌بینی‌کننده در کسب مهارت دانشجویان به خصوص در ۳ سال اول تحصیلی معرفی نمود (۱۵). نتایج مطالعه حاضر نیز نشان می‌دهند که دانشجویان در سال‌های اول ورود و مقطع علوم پایه نیاز به پایش بیشتری دارند و در کل ده دوره میزان مردودی و مشروطی طی دوره علوم پایه بیشتر بوده است. در تمام دوره‌ها فراوانی دانشجویانی که طی اولین بار در امتحان جامع پیش‌کارورزی موفق بوده‌اند از فراوانی دانشجویانی که در اولین نوبت امتحان جامع علوم پایه قبول شده‌اند بیشتر بوده است. بررسی رابطه بین دفعات مشروطی و دفعات شرکت در امتحان جامع علوم پایه و پیش‌کارورزی نیز نشان داد که دانشجویانی که تعداد مشروطی بیشتری داشته‌اند دفعات بیشتری نیز در امتحانات جامع علوم پایه و پیش‌کارورزی شرکت کرده‌اند. یکی از سیاست‌های آموزشی طی سال‌های اخیر طرح

موضوع گزینش دانشجویان پزشکی از مقاطع مختلف بوده است. این سیاست در برخی از کشورها به صورت اجرایی در آمده است. گارلیک (Garlick) در مطالعه خود به بررسی پیرامون تعدادی از مؤسسات آموزشی که روند متفاوتی را برای گزینش و تحصیل دانشجویان در نظر گرفته بودند پرداخت و نتایج مطالعه او نشان داد که تربیت دانشجویان به سبک‌های مختلف با توجه به پیشینه و شرایط آنها می‌تواند اثر مثبت بر روند تحصیلی آنان داشته باشد (۱۶).

نتیجه‌گیری

نتایج مطالعه حاضر و مقایسه با مطالعات گذشته در داخل و خارج کشور نشان می‌دهد که توجه به پیشینه تحصیلی و شرایط دانشجویان در مقاطع مختلف تحصیلی در دوره پزشکی امری ضروری است. مؤسسات بر حسب نیاز باید به بررسی وضعیت روند تحصیلی خود بپردازند و اصلاحات لازم را در آن انجام داده و به موقع اثر اصلاحات را پایش نمایند در این مطالعه با بررسی شرایط ورودی دانشجویان در قبل و بعد از وضع قانون داشتن حداقل ۸۰ درصد نمره دانشجویان آزاد برای دانشجویان سهمیه‌ای روند تحصیلی این گروه دانشجویان بهبود یافته است. توجه بیشتر به دانشجویانی که با سابقه ضعیف وارد می‌شوند و یا در سال‌های اول مردودی یا مشروطی در دروس دارند امری ضروری می‌باشد.

قدردانی

از معاونت محترم پژوهشی دانشگاه شاهد که این طرح تحقیقاتی را تصویب نمودند و کارشناسان آموزشی دانشکده پزشکی که مرحله جمع‌آوری اولیه اطلاعات را از بین پرونده‌های دانشجویان این ده سال به عهده داشتند صمیمانه تشکر و قدردانی می‌گردد.

منابع

1. Motalabi azar A, Bijani A, Isapour R, Ghanbari M. [Vazeyate ravande tahsiliye daneshjouyane rashtey dandanpezeshkiye maghtahe balini daneshgahe olome pezechki babol, vorodihaye 1994-1999]. Journal of Babol University of Medical Sciences. 2004; 5(Suppl 2): 7-11. [Persian].
2. Khazayee M, Iranfar SH, Rezyee M, Khazayee S. [Barrasiye hambastagiye vijegihaye fardi va Tahsili daneshjouyane pezechkiye voroudiye 2000 ba natayeje emtehan jameye oloume paye Dar daneshkadeye pezechkiye Kermanshah]. Teb-o-tazkiye. 2005; 14(3): 11-15. [Persian].
3. Yousefi mashhouf R, Saeidi jam M. [Barrasye vazheyate ravande tahsiliye danashjouyane rashtey pezechkiye maghtaye oloume paye daneshgahe olome pezechki hamedan dar teye panj sale tahsili]. Teb-o-tazkiye. 2002; -(45):16-21. [Persian].
4. khazayee Z , khazayee Z, Babayee M , [Barrasye ravande tahsiliye danashjouyane ezechkiye daneshgahe oloum pazashkiye birjand dar maghtahe oloume paye] , Strides in Development of Medical Education. 2008 ; 5(2): 148-151. [Persian].
5. Ferguson E, James D, Madeley L. Factors associated with success in medical school: systematic review of the literature. BMJ. 2002; 324: 952.
6. Nour Bala A. Roshan R, Faghihzadeh S. Shakery R, Salehi RM. [Barresie selsele maratebe arzashhaye danashjouyane daneshgahe shahed teye salhaye 1988 ta 2001]. Daneshvare raftar. 2007; 14(22): 83-107. [Persian].
7. Zahedye Asl M. [Barresie avamele moaser dar pishrafte tahsili daneshjouyane daneshgahe shahed]. Daneshvar. 1996; 2(5-6): 91-92. [Persian].
8. Motlagh M, Elham pour H, SHakourneia A. [Elale mashrout shodane daneshjouyane daneshgahe olome pezechki jondi shapour ahvaz]. Iranian Journal of Medical Education. 2009; 8 (1):91-99.[Persian]
9. Fallahzadeh M, Rezayee R. [Barrasiye hambastagiye barkhi az factorhaye pishdanezhgahi ba amalkarde thahsili va movafaghiyate daneshjouyane pezhshki daneshgahe olome pezechki shiraz]. Oloume ejtemayee va ensani daneshgahe shiraz. 2005; 22(4):205-10. [Persian]
10. Hamdy H, Prasad K, Anderson MB, Scherpbier A, Williams R, Zwierstra R, et al. BEME systematic review: predictive values of measurements obtained in medical schools and future performance in medical practice. Med Teach. 2006; 28(2):103-16.
11. Frischenschlager O, Haidinger G, Mitterauer L. Factors associated with academic success at Vienna Medical School: prospective survey. Croat Med J. 2005; 46(1):58-65.
12. Deh bozorgi G, Moseli H. [Elale ofte thasili dar daneshjouyane pezechki (daneshgahe olome pezechki shiraz) 1999]. Journal of Babol University of Medical Sciences. 2004; 5(Suppl 2): 74-78. [Persian]
13. Parry J, Mathers J, Stevens A, Parsons A, Lilford R, Spurgeon P, et al. Admissions processes for five year medical courses at English schools: review. BMJ. 2006; 332(7548): 1005-1009.
14. Blanch DC, Hall JA, Roter DL, Frankel RM. Medical student gender and issues of confidence. Patient Educ Couns. 2008 Sep;72(3):374-81.
15. Lumb AB, Vail A. Comparison of academic, application form and social factors in predicting early performance on the medical course. Med Educ.2004; 38(9):1002-1005.
16. Garlick, PB, Brown G. Widening participation in medicine. BMJ. 2008; 336(7653): 1111-1113.

Assessment of Medicine Students' academic Achievement in Shahed University during 1993-2011

Zahra Johari¹, Ali Davati², Alireza Yousefy³

Abstract

Introduction: Continuous evaluation of students' academic achievement in different periods is the basic and inevitable principle for improving the quality of the educational system. Since any change in the planning, management and action for improving quality needs to assess the current situation, this study aimed to assess the educational status of all graduate students at Shahed University.

Methods: This cross-sectional study was designed and implemented at Shahed University during 2011-2012. Subjects were all medicine students entered 1993 and graduated in 2011. The checklist has been prepared according to goals. Demographic information and history of students' academic achievement has been extracted from students' educational records. All students who have entered this university from 1993 -2003 were assessed. Data analysis was done by descriptive and inferential statistics (T-Test, ANOVA, Pearson correlation).

Results: During these 10 years, 46 percent students used the Shahed quota and 54% had free quota. The mean diploma score was 15.86 ± 2.79 . Minimum input average was in 1372 and maximum was in 1379. Analysis showed positive correlation between mean diploma score with mean scores of basic sciences, apprenticeship and clerkship. There was inverse correlation between the mean diploma score and the number of probation period. There were significant differences between male and female students' mean score of diploma, basic Sciences, apprenticeship and clerkship. Girls' scores were higher than boys' scores. This difference was observed in frequency of academic probation. Male students had more probation.

Conclusion: Institutions are required to review the status of their students and revise necessary items and monitor these revisions. It is essential to pay more attention to students who enter with weak background of secondary school, students who are rejected or have the probation during first years.

Keywords: Medical students, Educational process, Shahed University

Addresses:

¹. (✉) Instructor, Department of Community & Preventive Medicine. Shahed University of Medical Science, Tehran. Iran. Email: jouhari42@yahoo.com

². Assistant professor, Department of Community & Preventive Medicine. Shahed University of Medical Science, Tehran. Iran. E-mail: a_davati@yahoo.com

³. Associated professor, Medical Education Research Center, Isfahan University of Medical Science, Isfahan, Iran. Email: ariyousefy@edu.mui.ac.ir